

Armin Diet
Bart Soens

Wat hangt gij daar te praten
Guido Gezelle

Wat hangt gij daar te praten

*Wat hangt gij daar te praten
aan die blomme, o bruine bie;
waarop, waaruit, waarover
ik u ronken hoore en zie?*

*Gij zijt er met uw'neuze en
met uw' tonge al ingegaan;
gij het eraan geroken
en van alles aan gedaan,*

*daarom, daarin, daarover,
op uw' vlerken alle twee:
ik wonder hoe die blomme u
laat geworden, zoo ter lee!*

*Och, ware ik in heur' plaatse, ik
hiet u varen, en ik sloot
zoo seffens al dat werk, al
dat geruchte uit mijnen schoot,*

*en 'k...: "Rap, uit mijnen weg en
uit mijn zonne, dat ik zie:
houdt op, en laat mij werken,
of ik strale u!" zei de bie.*

Lesontwerp

1) Opdracht rond woordenschat

We illustreren de plastische uitdrukingskracht van Gezelle aan de hand van volgende opdracht.

De leerlingen focussen op de volgende woorden/het volgende werkwoord: blomme, bie, neuze, vlerken, geruchte, zonne, hoore.

De leerlingen krijgen het volledige gedicht. Die woorden zijn weggelaten en vervangen door afbeeldingen die achter *een nummer zitten. Ze krijgen 2 min. de tijd om zoveel mogelijk oorspronkelijke woorden terug te plaatsen. (= reconstructie van het gedicht) Ze mogen hiervoor per twee werken. Niet elke leerling zal de woorden kennen/herkennen. Daarom is het handig om de leerlingen per twee te laten samenzitten (bv. iemand die een woordje dialect kent/iemand die alleen maar tussentaal/standaardtaal spreekt of anderstalige leerling/niet-anderstalige leerling). Als niet alle afbeeldingen gelinkt zijn aan de originele woorden, kan deze opdracht klassikaal afgerond worden. De leraar kijkt dan welke woorden de leerlingen nog niet gevonden hebben en biedt de woorden aan die de leerlingen dan moeten koppelen aan de afbeeldingen.

De leraar kan ook nog andere woorden eruit nemen of vragen aan leerlingen welke woorden ze nog niet kennen. Na de opdracht is het de bedoeling dat leerlingen de woordenschat onder de knie hebben, zodat ze de inhoud kunnen begrijpen.

*Achter het nummer zit een link die naar een afbeelding verwijst. De leerlingen hebben dus een computer nodig. Als dat niet mogelijk is, kunnen de afbeeldingen afgedrukt worden en op het bord gehangen worden.

(Zie werkblad)

2) Opdracht rond de inhoud van het gedicht:

We testen of de leerlingen de betekenis van het gedicht begrijpen in twee fasen.

Fase 1:

Leraar: De leraar leest het gedicht samen met de leerlingen voor. De leraar maakt het gedicht duidelijk voor de leerlingen. De leraar heeft de keuze om de grote lijnen te vertellen of om tot in detail te gaan.

Als de leraar ervoor kiest om niet in detail te gaan, kan hij ook de leerlingen laten nadenken over de diepere betekenis van het gedicht voordat ze aan fase 2 beginnen. De leraar kan de bespreking van het gedicht ook doceren, zodat de leerlingen snel aan fase 2 kunnen beginnen.

Leerling: De leerlingen geven hun mening over het gedicht d.m.v. onderstaande opdracht.

Wat vind je van het gedicht? Heb je het kunnen smaken op het vlak van inhoud, klanken, woordenschat ... ?

Welke kleur roept het gedicht bij je op? (Zie lijst hieronder.) Leg uit waarom wel/waarom niet aan de hand van een kleur. Schrijf dat in een viertal zinnen neer.

Rood = liefde, vuur

Paars = nederig, onderdanig

Wat hangt gij daar te praten

Geel = jaloezie

Groen = kalmte, veiligheid, rust

Blauw = deugdelijkheid

Zwart = dood, wat niet gezien mag worden, wat niet gezegd mag worden

Wit = leven, reinheid, positivisme (een beetje van alles)

Fase 2:

De leerlingen verzinnen een rapversie. Ze moeten ervoor zorgen dat de betekenis/inhoud van het gedicht duidelijk wordt a.d.h.v. de rapversie.

De klas wordt in vijf groepen verdeeld. Elke groep krijgt een strofe van het gedicht (dus niet elke groep het hele gedicht).

Elke groep zorgt er ook voor dat er één woord en één emotie (zie opdracht 'Leerling' fase 1) in de rapsong verwerkt zit. De leraar groepeerde de groepen naargelang van de kleur die de leerlingen gekozen hebben. Als er weinig variatie in de gekozen kleuren zit, kan de leraar zelf een kleur aan een groep geven. Zo lopen verschillende emoties door de rapversie.

Extra uitleg voor de leraar:

De leerlingen geven in elk geval hun mening over het gedicht (zie fase 1 'Leerling'). Zodra de leerlingen in hun groep zitten om het gedicht om te zetten in een rapversie, zorgt de leraar ervoor dat er verschillende kleuren (dus verschillende emoties) in de klas verdeeld zijn (= elke groep een andere kleur). De leerlingen moeten dan wel nog de emotie aan hun kleur koppelen en ervoor zorgen dat die duidelijk aanwezig is in de rapsong. Ze gebruiken ook minimum een authentiek woord. Dat woord mag een ander woord zijn dat Gezelle gebruikte, maar dat mag zeker ook een woord zijn dat in het gedicht zit (bv. een woord uit opdracht 1).

De groepen kunnen dan na elkaar hun rapstukje voorstellen, zodat het hele gedicht in een diverse rapversie voor de klas wordt voorgesteld.

De leerlingen kunnen inspiratie halen uit volgend voorbeeld:

-Filmpje: 'Hof van Commerce' (zie website)

Wat hangt gij daar te praten

Opdracht rond een alternatieve vorm van het gedicht (extra opdracht)

Guillaume Apollinaire was een Franse schrijver. De gedichten die hij schreef, kwamen niet overeen met de regels van de kunst. Hij schreef bv. niet altijd een leesteken of ging creatief aan de slag met de vorm van het gedicht. (Zie 'La cravate' - G. Apollinaire.)

De leerlingen gaan creatief aan de slag met het gedicht van Guido Gezelle. Ze maken een typografie van het gedicht (= een typografisch gedicht zoals ook Apollinaire dat deed). De uiterlijke vorm zal dus een belangrijk iets zijn. Het figuurgedicht beeldt de inhoud (bijna) uit.

De leraar legt uit aan de leerlingen wat een typografie is, eventueel met voorbeelden.

Daarna maken de leerlingen zelf een figuurgedicht over het gedicht 'Wat hangt gij daar te praten'.

Opdracht rond de vorm van het gedicht (extra opdracht)

Bereken de lettergrepen, bekijk de context en maak gebruik van authentieke woorden. Bedenk een nieuwe zin voor de laatste regel van de strofe, maar zorg ervoor dat het metrum behouden blijft. De leraar legt uit wat 'metrum' betekent.

De klas heeft dan een geadapteerde versie. Inhoud en ritme van Gezelle moeten bewaard worden.

Dat is geen gemakkelijke opdracht voor leerlingen. Als leraar kun je de leerlingen ondersteunen door van het gedicht een liedje te maken. Dat kan helpen om minder fouten tegen het metrum te maken.

Doelen

Lezen

De leerlingen kunnen bij de planning en uitvoering van en bij de reflectie op de leestaken: functie van beeld en opmaak in een tekst herkennen. (19)

De leerlingen zijn bereid om hun persoonlijk oordeel over bepaalde teksten te formuleren. (22)

Literatuur

De leerlingen kunnen informatie over literatuur verzamelen en gebruiken. Zij maken hierbij kennis met het aanbod van informatiekanalen zoals: bibliotheek, krant, tijdschrift, radio- en tv-programma's, multimedia. (32)